

Міністерство освіти і науки України
Горлівський інститут іноземних мов
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет соціальної та мовної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні відбіркової комісії
Горлівського інституту іноземних мов
ДВНЗ ДДПУ
Протокол № 5
від «19» квітня 2024 року

РЕКОМЕНДОВАНО

кафедрою вітчизняної та зарубіжної
історії Горлівського інституту
іноземних мов ДВНЗ ДДПУ
Протокол № 9
від «17» квітня 2024 року

Голова відбіркової комісії

Євгенія БЄЛІЦЬКА

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для здобуття вищої освіти
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
денна форма здобуття освіти

ФАХОВИЙ ІСПИТ

Спеціальність: 014 Середня освіта

Предметна спеціальність: 014.03 Середня освіта (Історія)

Освітня програма: Середня освіта (Історія). Психологія

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Пояснювальна записка.....	3
1. Форма проведення вступного випробування.....	5
2. Структура та зразок завдань.....	5
3. Критерії оцінювання (за 200-бальною шкалою).....	6
4. Перелік питань	
Історія України.....	6
Всесвітня історія	7
Психологія.....	8
Методика викладання історії.....	8
5. Список рекомендованої літератури.....	9

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту підготовлена для вступників, які користуються спеціальними умовами участі у вступній кампанії, й отримали освітній ступінь «бакалавр» або «магістр», або освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст» і планують вступ на освітню програму «Середня освіта (Історія). Психологія». Фахове випробування має на меті встановлення рівня опанування загальними та фаховими компетентностями за попереднім рівнем освіти, визначення рівня фундаментальної професійної підготовки та використання набутих знань і вмінь для вирішення завдань своєї професійної діяльності.

Фахове вступне випробування передбачає перевірку та оцінку сформованості у вступників розуміння історії як єдиного, багатопланового, об'єктивного процесу, і як результату діяльності людей і соціальних груп в конкретних суспільно-історичних умовах, культури мислення, світоглядних засад в галузі історичних та гуманітарних наук, базових основ майбутньої професійної педагогічної діяльності. Вступник повинен засвідчити уміння застосовувати набуті знання на практиці, розкривати закономірності соціально-економічного, політичного та культурного розвитку людства.

Фахове вступне випробування передбачає перевірку та оцінку сформованості у вступників розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань, вміння аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання, обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методика тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

Фахове вступне випробування передбачає встановлення рівня засвоєння професійно-педагогічних знань про методика викладання історії як галузь педагогічної науки, її об'єкт, предмет, мету, завдання, зв'язок з іншими науками.

До програми включено питання навчальних програм з циклу вітчизняної історії:

- Давня історія України, Нова історія України; Новітня історія України, Історіографія та джерелознавство;

з циклу всесвітньої історії:

- Історія стародавнього Сходу, Історія давньої Греції та Риму, Історія середніх віків, Історія країн Європи та Америки нового та новітнього часу, Історія країн Азії та Африки нового та новітнього часу; Етнологія, а також з курсу «Методика викладання історії», дисциплін психологічного циклу: «Основи психофізіології», «Психогігієна», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Психологія спілкування», «Соціальна психологія», «Технологія психологічного консультування».

У межах фахового вступного випробування перевіряється і оцінюється практична та науково-теоретична підготовка, а саме: сформованість комунікативних, конструктивно-планувальних, гностичних, дидактико-операційних та організаційних умінь, необхідних учителю історії та психологу в його професійній діяльності.

1. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування передбачає виконання тестових завдань з указаних навчальних дисциплін у формі тестів множинного вибору.

Загальна кількість балів – 200.

Термін виконання – 2 академічні години.

2. СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Кількість тестових завдань – 50, з них: вітчизняна та всесвітня історія - 30 завдань, психологія – 10 завдань, методика викладання історії – 10 завдань.

Кожна правильна відповідь оцінюється в 4 бали. Загальна кількість балів – 200.

ЗРАЗКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Стаття Й.Сталіна “Запаморочення від успіхів” з’явилась у зв’язку:

- а) з провалом “стрибка” в індустріалізацію;
- б) з масовим від’їздом за кордон “старої” інтелігенції;
- в) з “перегинами” у проведенні суцільної колективізації;
- г) з успіхами у проведенні суцільної колективізації.

2. Визначте назву військово-політичного блоку, про який йдеться в уривку з документа: «Договірні сторони прагнуть забезпечити стабільність та добробут у районі Північної частини Атлантичного океану - Вони твердо вирішили об’єднати свої зусилля для колективної оборони...»:

- а) північноатлантичний оборонний союз (НАТО);
- б) організація Варшавського договору (ОВД);
- в) Рада економічної взаємодопомоги (РЕВ);
- г) «Спільний ринок».

3. Принцип структури історичної освіти, що передбачає однократне, хронологічно-послідовне вивчення історичного минулого з найдавніших часів до сучасності це:

- а) принцип історичності
- б) лінійний принцип
- в) принцип предметності
- г) концентричний принцип

4.. Критерій, що покладений З. Фрейдом в основу вікової періодизації:

- а) інтелект;
- б) новоутворення;
- в) психосексуальність;
- г) соціальна ситуація розвитку.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

За кожную правильну відповідь студент отримує 4 бали.

188-200 балів (відмінно) передбачає – 50/47 правильних відповідей: високий рівень компетентності;

152-184 балів (добре) передбачає – 46/38 правильних відповідей: середній рівень компетентності;

104-148 балів (задовільно) передбачає – 37/ 26 правильних відповідей: недостатній рівень компетентності;

4-100 балів (незадовільно) передбачає – 25 і менше правильних відповідей: дуже низький рівень компетентності.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Історія України

1. Основні етапи розвитку української національно-історичної думки та науки.
2. Етнічні процеси на українських землях IX – XIII ст.
3. Етнічний і культурний розвиток українських земель (XIV – середина XVI ст.).
4. Київська Русь як європейська ранньофеодальна держава, її роль в історії східних слов'ян.
5. Етнічні процеси на українських землях XVII - XVIII ст.
6. Формування української нації в XIX ст.
7. Формування української нації в XX ст.
8. Причини, теорії походження українського козацтва. Заснування першої Запорізької Січі, її устрій.
9. Причини, характер, рушійні сили, типологія, хронологічні етапи Української Національно-визвольної революції середини XVII ст.
10. Характеристика політичної історії доби «Руїни».
11. Інкорпораційна політика царизму. Ліквідація полково-сотенного устрою
12. Слобожанщини і Гетьманщини (друга половина XVIII ст.).
13. Особливості капіталізації економіки Наддніпрянської України (друга половина XIX ст.).
14. Особливості капіталізації економіки західноукраїнських земель (друга половина XIX ст.).
15. Політизація національно-визвольного руху на початку XX ст. Україна в революції 1905-1907 рр.
16. Порівняльний аналіз розбудови підвалин української державності у добу Центральної Ради гетьманату П.Скоропадського й Директорії.
17. Державний статус Радянської України. Юридичне оформлення Союзу РСР – звуження суверенних прав України.
18. Радянська модернізація України.
19. Геополітична ситуація на західноукраїнських землях міжвоєнного періоду.
20. Окупація України. Рух Опору. Причини глибоких ідеологічних суперечностей між двома течіями руху Опору.
21. Половинчастий характер внутрішньополітичних, соціально-економічний і культурних перетворень у добу «відлиги».

22. Загострення ідеологічної кризи та кризи партійно-державного керівництва. Посилення дисидентського руху (1965-1985 рр.).
23. Україна в період перебудови (1985- серпень 1991 рр.).
24. Розгортання державотворчих процесів в незалежній Україні.
25. Формування зовнішньополітичних пріоритетів незалежної України.

Всесвітня історія

1. Всесвітня історія – складова частина історичних знань сучасного суспільства. Сучасна концепція всесвітньої історії.
2. Поняття «Давній Схід». Загальне і особливе в розвитку давньосхідних народів.
3. Історія давньої Греції – історія зародження основ європейської цивілізації.
4. Римське суспільство – заключний етап античної цивілізації.
5. Виникнення християнства та його роль в античному суспільстві.
6. Церква і середньовічна держава: проблема взаємовпливу та взаємозалежності.
7. Роль етнічного фактору в історії. Етнічна історія як один з аспектів загально історичного процесу.
8. Економічні, соціальні, політичні процеси нового часу.
9. Версальсько-Вашингтонська система післявоєнного розвитку світу.
10. Моделі соціально-економічного розвитку міжвоєнного періоду.
11. Передумови та періодизація Другої світової війни: сучасні погляди та оцінки.
12. Історичні уроки Другої світової війни.
13. Альтернативність історичного розвитку слов'янських країн після Другої світової війни.
14. Країни Латинської Америки після Другої світової війни.
15. Поняття «колонія» і «метрополія». Колоніальні володіння провідних європейських держав та США.
16. Історичне значення діяльності Кемаля Ататюрка.
17. Країни Африки у період новітньої історії.
18. Країни Азії та Африки у Другій світовій війні.
19. Японія у сучасному світі: економічні, політичні, культурні впливи.
20. Близькосхідна проблема: історія та наслідки. Політичний та економічний розвиток арабських країн Близького Сходу наприкінці ХХ ст.- початку ХХІ ст.
21. Геополітичні зміни у повоєнному світі. Поляризація суспільно-політичних систем.
22. Модернізація державно-політичних систем країн Заходу другої половини ХХ ст.
23. Стратегія економічного розвитку країн Заходу другої половини ХХ ст.

24. Економічні та політичні проблеми країн третього світу у другій половині ХХ ст. Поняття неокolonіалізму.

25. Основні тенденції світового розвитку на початку ХХІ століття.

Психологія

1. Розвиток психології в межах філософії, розвиток психології в період Нового часу, зарубіжна психологія у 10-ті – середині 30-х років 20-го століття, розвиток вітчизняної психології, сучасний стан психології як науки.

2. Загальні принципи діяльності центральної нервової системи.

3. Предмет загальної психології та її основні категорії, психічні процеси (відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уява, увага, емоції і почуття, воля).

4. Закономірності й періодизація психічного розвитку дитини, психологічні характеристики періоду немовля, раннього, дошкільного, молодшого шкільного, підліткового та юнацького віку.

5. Методологія психологічного дослідження, етапи психологічного дослідження, методи психологічного дослідження.

6. Спілкування та взаємодія, психологія конфлікту, соціальна психологія групи, соціальна психологія особистості.

7. Індивідуальний характер, основні теорії здібностей у сучасній психології, акцентуації характеру.

8. Психодіагностика здібностей, психодіагностика свідомості та самосвідомості, психодіагностика мотивації, психодіагностика рис, проєктивні методи в психодіагностиці.

9. Проблема лихослів'я дітей та підлітків, проблема вживання дітьми та підлітками стимулюючих речовин.

10. Психоаналіз, гуманістична психологія, поведінковий напрямок в психологічному консультуванні, динамічний напрямок в консультуванні, когнітивна психотерапія, гештальтпсихологія.

11. Керування дитячим (учнівським) колективом.

12. Елементарне мислення тварин, комунікативна поведінка тварин.

13. Стрес, психічні стани, захисні механізми психіки.

14. Психологічна готовність дитини до навчання в школі, психологічні проблеми переходу дітей із початкової школи в середню, робота психолога з підлітками групи ризику, робота психолога з обдарованими дітьми, модель діяльності практичного психолога.

15. Первинні математичні статистики.

16. Мотивація і мотиви. Спрямованість особистості

Методика викладання історії

1. Особливості сучасної шкільної історичної освіти, концепції та перспективи розвитку.

2. Порівняльна характеристика лінійного та концентричного підходів до структури шкільної історичної освіти.

3. Шкільні програми з історії. Принципи їх побудови та порядок викладання історичного матеріалу в шкільних курсах.
4. Основні компоненти навчального історичного матеріалу (історичні факти та теорія).
5. Емпіричний та теоретичний рівні засвоєння учнями навчального історичного матеріалу.
6. Історичний час, хронологія, методика їх формування.
7. Пізнавальні вміння як компонент змісту шкільної історичної освіти. Методика формування пізнавальних вмінь.
8. Характеристика пасивної та активної моделей навчання історії
9. Виховання як педагогічна категорія. Результати виховної роботи та критерії вихованості дітей. Виховання, самовиховання та перевиховання дітей.
10. Методи виховання, їх визначення та класифікації. Форми виховання, їх ознаки та різновиди. Виховний захід як основна організаційна форма виховання. Етапи його підготовки, проведення та аналізу.
11. Дитячий колектив як суб'єкт та об'єкт виховання, його ознаки та етапи розвитку. Закон розвитку дитячого колективу, система перспективних ліній.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Історія України

1. Бойко О. Новітня історія України. 2014-2019. К.: Академія. 2020. 160 с.
2. В'ятрович В. Нотатки з кухні «переписування історії» . 2-е вид. К.: Наш формат, 2022.
3. В'ятрович В. Україна. Історія з грифом «Секретно». Харків: КСД, 2022.
4. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Портал, 2022.
5. Грушевський М. Історія України-Руси. В 11 т., 12 кн. К.: Наукова думка, 1991.
3. Енциклопедія історії України: у 6-ти т. / редкол.: В.А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький [та ін.]. К.: Наукова думка, 2009.
5. Історія України: Документи. Матеріали. Посібник / уклад., комент. В. Ю. Короля К., 2002.
6. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. К.: Академічна книга, 2015.

Всесвітня історія

1. Балух В.О. Історія античної цивілізації. Т.1- Стародавня Греція. Т.2 – Стародавній Рим. Чернівці: Наші книги, 2007.
2. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки 1918-1945 рр. К.: Слово, 2008.

3. Головченко В. І., Рубель В. А. Нова історія Азії та Африки. Колоніальний Схід (кінець XIX – друга третина XX ст.): навч. посіб. / В. І. Головченко, В. А. Рубель. К.: Либідь, 2010.
4. Крижанівський О. Історія стародавнього Сходу. К.: Либідь, 2002.
5. Крижанівський О., Крижанівська О. Історія середніх віків: Курс лекцій. К.: Либідь, 2004.
6. Кріль М. М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кінець XX — початок XXI ст.): Навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Знання, 2013.
7. Лазурко Р. На шляхах Європи. Стілет і стилос, 2023.
8. Мицик Л. М. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–2007). К. Либідь, 2008.
9. Орлова Т. Історія сучасного світу. К.: Академія, 2016.
10. Поп Ю.І. Нова історія країн Азії і Африки (XVI — поч. XX ст.). К.: Академія, 2012.
11. Степанков В. С., Дубінський В. А. Новітня історія країн Азії та Африки. I період. Кам'янець-Подільський, 2006.
12. Степанков В. С., Дубінський В. А. Новітня історія країн Азії та Африки. II період. Кам'янець-Подільський, 2007.

Психологія

1. Боярчук О.Д. Анатомія та еволюція нервової системи: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2014. 395 с.
2. Власова О.І. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ : Либідь, 2013. 480 с.
3. Научитель О. Д., Бідюк І.А. Основи психолого-педагогічного дослідження: коментарі, таблиці, ілюстрації. Харків: ХАІ, 2015. 56 с.
4. Носенко Е. Л., Салюк М. А. Методика та організація наукових досліджень. Методичний посібник. Дніпропетровськ: Інновація, 2014. 46 с.
5. Психологічна служба: підруч. / В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін. Київ: Ніка-Центр, 2016. 362 с.
6. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: навч. посіб. 3-тє вид. Київ: Каравела, 2012. 248 с.
7. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: метод. рек. / авт. кол.: Н.П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О.В.Залеська та ін. ; упор.: Н.В. Лунченко, Л.Л. Сідельнік. Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. 84 с.

Методика викладання історії

1. Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. вищих навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017.

2. Методика викладання в школі. Теорія і практика. Під ред. С. Петкова. КНТ, 2021.
3. Левітас Ф. Л., Салата О. О. Методика викладання історії в школі: практикум для вчителя. Харків: Основа, 2007.
4. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Піроженко. К.: А.С.К., 2005.
5. Пометун О.І. Методика викладання історії в школі / О.І. Пометун, Г. О. Фрейман. К.: Генеза, 2006.